

do njih dolazi posredno s pomoću rješavanja zadataka i vježbanja. Ima primjera kad se u objašnjavanju pravila ide na štetu egzaktnosti, samo da bi se ohrabrilo korisnika kako on to već zna ili može pomoću poznatog prepoznati novi nepoznati oblik, primjerice, tvorba participa prezenta aktivnog (str. 213) ili tvorba indikativa imperfekta glagola *sum, esse fui* (str. 185). Tu je upoznavanje s novim oblicima započeto rečenicom: »Već znate da ...«, dakle, završetci: *-am, -as, -at, -amus, -atis, -ant* u tvorbi indikativa imperfekta glagola *sum, esse, fui* (str. 185) već su vam poznati iz tvorbe indikativa prezenta aktivnog glagola prve konjugacije koji glase: *-o, -as, -at, -amus, -atis, ant*, (str. 17). Tu nije objašnjena uporaba i podrijetlo vokala *-a-* u tvorbi ind. imperfekta glagola *sum, esse, fui* nego je neizravno on izjednačen s vokalom *-a-* kod ind. prezenta aktivnoga glagola prve konjugacije. Držim propustom što u udžbeniku nije objašnjeno kako se tvore futur prvi aktivni (str. 252) i futur prvi pasivni (str. 253). Ozbiljna zamjerka je što autori nisu nigdje objasnili kako se tvori prezentska osnova glagola, iako se na nju pozivaju kad objašnjavaju, primjerice, tvorbu perfektne osnove na *-vi* glagola 1. i 4. konjugacije (str. 111), zatim tvorbu gerunda (str. 136) i gerundiva (str. 159), tvorbu participa prezenta aktivnog (str. 213), te tvorbu indikativa imperfekta aktivnog (str. 257) i pasivnog (str. 258). U objašnjenju se na stranici 209. nalazi kontradikcija. Naime, u jednoj se rečenici na latinskom i hrvatskom kaže: »*Po rimskom običaju dan počinje od sredine noći, a završava sredinom sljedeće noći.*« i odmah potom slijedi: »I dan i noć bili su podijeljeni na 12 sati. *Sexta hora diei* (tj. šesti sat dana) bila je u podne, a *sexta hora noctis* (tj. šesti sat noći) u ponoć.« Čini mi se da rečenice

kao: »Prljavi Harry imao je *magnum.*« ne bi trebalo stavljati u tzv. rubriku *Dicta et sententiae*.

Tih nekoliko opaski koje navedoh, za deskriptivnu gramatiku na ovoj početnoj razini učenja, držim da se ne bi moglo niti bi smjelo smatrati pogreškama. Zanemare li se one, onda se ovaj udžbenik treba pohvaliti i ne ostaje drugo doli isticati njegove dobre strane kojih, doista, ima mnogo.

In summa: »Oskudica primjedbi, obilje pohvala« mogao bi reći zavidnik. Ja se pak veselim što sam vrsnom izradbom ovog udžbenika prisiljen izricati mnoge pohvale i što mi autori nisu omogućili pronaći neku ozbiljniju primjedbu. A sad se ipak moram pokoriti naredbi s ilustracije na stranici 138.: »Fac finem loquendi!«

Pavao KNEZOVIC

Ulrich BÄUMER, *Hoćemo samo tvoju dušu. Rock scena i okultizam*, (s njemačkog prevela Višnja Bartolović), HKZ »Mi« – »Euroliber«, Zagreb 1998.

Danas se ne samo među znanstvenicima nego i u široj javnosti redovito pruža otpor govoru o valu okultnoga koji je zahvatio naše stoljeće i zapadnu kulturu općenito, a osobito s pojavom novih glazbenih trendova pedesetih godina našega stoljeća. Za djela koja sustavno i argumentirano istražuju posljedice koje donosi mladenačko »koketiranje« s magijskim, okultnim i ezoteričnim, javnost nema sluha. Zato je kao potpora novinskim napisima, najčešće samo katoličkih medija, hvaljevrijedna knjiga »Hoćemo tvoju dušu« njemačkog autora Ulricha Bäumera. U knjizi koju je obznanila Hrvatska katolička zajednica »Mi« i zagrebački »Euroliber« prikupljeni su brojni podaci i nevjerojatna otkrića o pojedinim

slavnim rockerima i rock-skupinama koje se bave spiritizmom, crnom magijom i sotonskim kultovima. Bäumer jednostavnim, jasnim novinarskim stilom i plastičnim slikama opisuje rockersku scenu kada je u Americi sa skupinom *Black Sabbath* započeo novi pravac – rock strave i užasa. Šokiranost kritičara i onih koji se brinu za duhovnu čistoću nije imala nikakvog utjecaja na mladu publiku. Mladež je bila oduševljena, a *Crna subota* je tekstovima pjesama poput »Oduzmi si život, on postaje jeftin; ubij nekog, nitko neće plakati. Sloboda je tvoja, učini samo svoju dužnost, želimo samo tvoju dušu« (str. 10), ili, »Ti, bijedni, luđače koji držiš ovu LP-ploču u rukama, znaj sada, da si s njom prodao svoju dušu, jer će te ona brzo uloviti u ovom paklenom ritmu, u đavolskoj snazi ove glazbe« (str. 14.), neprestano bila na turnejama i ubirala zlatne ploče. Autor navodi i skupinu *Led Zepellin* kao primjer kada se u naizgled bezazlenim stihovima kriju podvale okultizma. Riječ je o svima poznatom otkrivanju takvih podvala, kada se specijalnim gramofonima, neke pjesme puštaju unatrag. Autor donosi i primjer pjevača *Rolling Stone*-sa, Micka Jaggera, čiji je koncert nedavno održan u Zagrebu, a koji je sotonizam prihvatio kao igru za spektakularniji koncertni nastup. Početkom sedamdesetih takva je jedna koncertna igra završila smrtnim slučajevima.

Nije samo stradavala mlada publika, i mnogi su od glazbenika stradavali na vrlo čudne i morbidne načine. Scena toga »estetski preobraženog terora« (str. 87) sastoji se, dakle, od onih koji svjesno prenose sotonske »poruke« i onih koji beskrupuložno žele zaraditi i koriste okultizam kao senzaciju. Bäumer, između ostalog, postavlja u pitanje i virtuoznost glazbenika, koju u rocku kritičari najčešće hvale. Donosi izjave

gdje glazbenici vlastite koncertne improvizacije opisuju »kao da netko drugi svira umjesto njih« (str. 56).

Iako Bäumer, oslanjajući se na istine Svetog pisma upozoruje čitatelje na moguće posljedice prihvatanja te glazbe, većinu knjige čine konkretni podatci i novinski izvatici o širenju okultnog unutar *hard-rocka* i *heavy-metal*a. Pretpostavka širenju je ta da se »ukloni aktivni prag svijesti čovjeka, kako bi se potpunim isključenjem volje i svjesne aktivnosti razuma vrata podsvijesti otvorila svim stranim duhovima« (str. 108). Pri tome je nevjerojatna uloga glazbe. Shakespearovu tvrdnju da glazba može smiriti čak i zvijeri, okultizam i magija su iskoristili za suprotno djelovanje, a što se vidi još u primitivnim religijama u Africi. Glazba, koja se temelji na ponavljanom ritmu, lako slušatelja dovede u ekstatično stanje ili stanje transa. Bäumer ističe kako kod »eksplozije okultnog«, kod posljedica opojnih stanja i zamagljenosti razuma, bilo da je riječ o uzimanju droga ili vrtoglavom plesanju, nema mjesta trijeznosti i budnosti, strahu Božjem o kojem govori Biblija. Upućena je i kritika nekim teolozima koji su »uljuljani u racionalizam svoje teologije, posljednji koji vjeruju u takve stvari« (str. 124). Stoga knjigom o kojoj je riječ autor mnogim teolozima današnjice, svećenicima i laicima, otvara prostor novom promišljanju i istraživanju. Pred njima je teška zadaća kritičkog ispitivanja pojava okultizma da bi se kršćanske zajednice »probudile iz sna« i time »valu okultizma suprotstavile najveću budnost u vlastitom duhovnom životu« (126).

Martina NOVAK